

VŠĮ ŠIAULIŲ REABILITACIJOS CENTRAS

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMAS

2021-09-13

VšĮ Šiaulių rehabilitacijos centras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr.57-2297; 2003, Nr. 38-1728; 2008, Nr.71-2700; 2011, Nr.57-2703; 2011, Nr.81-3962; 2012, Nr.122-6109; 2016, TAR i.k. 2016-26840), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 (Žin., 2002, Nr. 98-4339, 2017, TAR i.k.2017-04535) 7 punktu, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 60-2877) 2019 m. II ketvirtį atliko įstaigos veiklos sričių korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą atliko FMR gydytojas ir medicinos auditorius Marius Atkočiūnas, kuris įstaigos atstovu korupcijos prevencijos veiklai paskirtas VšĮ Šiaulių rehabilitacijos centro direktorės 2018-08-01 įsakymu Nr. V-110-A „Dėl atsakingo asmens skyrimo už korupcijos prevencijos priežiūrą ir kontrolę“. Vertinimas atliktas naudojant analizės, atitikties įvertinimo metodus.

Atliekant vertinimą buvo analizuojami:

- Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 dalyje nustatyti kriterijai, į kuriuos atsižvelgiant nustatomos įstaigos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė;
- VšĮ Šiaulių rehabilitacijos centro įstatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės tarnybos 2002-07-25 sprendimu Nr. 490.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė yra prielaida, kad valstybės ar savivaldybės įstaigai, įgyvendinant jai nustatytus uždavinius, gali kilti pavojus pasireikšti korupcijai, padarant korupcinio pobūdžio nusikalstamas ir kitas su korupcija susijusias veiklas. Ši prielaida laikoma didele, kai atitinkama įtaigos veiklos sritis atitinka bent vieną Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytą kriterijų. Siekiant nustatyti įstaigos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo atlikti veiksmai:

1. Identifikuojamos įstaigos veiklos sritys.

2. Vertinama veiklos sričių atitiktis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 dalyje nustatytiems kriterijams.
3. Nustatytos įstaigos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

Pagrindinės įstaigos veiklos sritys:

1. gydytojo praktikos veikla;
2. gydytojų specialistų veikla;
3. gydytojų konsultantų veikla;
4. kita žmonių gydymo veikla;
5. socialinė veikla, susijusi su buveine;
6. fizinės gerovės užtikrinimo veikla;
7. nuosavo turto išnuomojimas;
8. nekilnojamo turto valdymas už užmokestį arba pagal sutartį;
9. parodų ir suvažiavimų rengėjų veikla;
10. suaugusiųjų ir kitas, niekur nepriskirtas, mokymas.

Atlikus analizę nustatyta, kad kai kurios įstaigos veiklos sritys atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 4 dalyje nustatytus kriterijus ir tai gali sąlygoti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

1. kriterijus - „Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veikla.“

Per analizuojamąjį laikotarpį VšĮ Šiaulių reabilitacijos centro veikloje nebuvo užfiksuoti Korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veiklų atvejai. Taip pat nebuvo užfiksuoti teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė (drausminė) ar kitokia teisinė atsakomybė.

2. kriterijus – „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas.“

VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras yra sveikatos priežiūros paslaugas teikianti įstaiga. Įstaigai nesuteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, skirtą prižiūrėti, kaip jiems nepavaldūs fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys laikosi įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų atitinkamoje valdymo srityje, ar vykdyti kontrolės funkcijas, nesusijusias su įstaigos vidaus administravimu.

Tačiau Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktas valstybės ir savivaldybių įstaigų vadovus įpareigoja tiesiogiai prižiūrėti, kad jų vadovaujamoje institucijoje būtų tinkamai vykdomos šio įstatymo nuostatos, susijusios su interesų konfliktų prevencija ir jų šalinimu. Įstatymas ir jo

priežiūrą atliekanti Vyriausioji tarnybinės etikos komisija minėtiems asmenims yra nustčiusi tam tikras priemones jiems keliamiems reikalavimams įgyvendinti:

- nuolat kontroliuoti ir prižiūrėti, kad tarnybine prasme jiems pavaldūs asmenys nustatyta tvarka ir terminais pildytų ir teiktų savo privačių interesų deklaracijas, žinoti ir domėtis aktualiais šių deklaracijų duomenimis, kitaip tariant, atlikti nuolatinę privačių interesų deklaracijų turinio kontrolę.

Todėl darbuotojų viešų ir privačių interesų konfliktų valdymo sritis formaliai gali būti priskirtina prie veiklos sričių atitinkančių šį kriterijų.

3. kriterijus – „Atskirų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.“

Per analizuojamąjį laikotarpį VšĮ Šiaulių reabilitacijos centro darbuotojų vykdomos funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka buvo apibrėžti įstaigos priimtuose vidaus teisės aktuose, kurie nuolat peržiūrimi ir, esant poreikiui, koreguojami. VšĮ Šiaulių reabilitacijos centre 2018-08-01 įsakymu Nr. V-110-A „Dėl atsakingo asmens skyrimo už korupcijos prevencijos priežiūrą ir kontrolę“ patvirtintas vidaus medicininio audito atstovas, kuris vadovaudamasis VšĮ Šiaulių reabilitacijos centro 2016-05-18 direktoriaus įsakymu Nr. KVS – 3 patvirtinta procedūra „Kokybės vadybos sistema. Procedūra. Vidaus auditai“ kontroliuoja, kaip darbuotojai vykdo vidaus teisės aktų reikalavimus. Pažymėtina, jog siekiant išvengti korupcijos rizikos, darbuotojai auditams atlikti nuolat keičiami. Šios priemonės maksimaliai riboja darbuotojų galimybę viršyti teisės aktuose nustatytas kompetencijų ribas ir tokiu būdu eliminuojamos korupcijos pasireiškimo galimybės.

4. kriterijus – „Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.“

VšĮ Šiaulių reabilitacijos centrui (jo struktūriniam padaliniui ar atskiram darbuotojui) nesuteikti įgaliojimai išduoti leidimus, licencijas, suteikti nuolaidas, lengvatas ir kitokias papildomas teises ar atsisakyti jas išduoti arba sustabdyti, panaikinti jų galiojimą ar kitaip jas apriboti, taikyti teisės aktuose nustatytas kitas teisinio poveikio priemones, konstatuoti, nagrinėti teisės pažeidimus ir priimti sprendimus dėl teisinės atsakomybės priemonių taikymo.

Įstaigoje vykdoma pacientų ištyrimo ir gydymo veikla formaliai gali būti priskirtina prie veiklos sričių atitinkančių šį kriterijų, kadangi:

- pagal įstaigoje nustatytą tvarką įstaigoje dirbantys gydytojai skiria tam tikrą skaičių procedūrų;
- pagal įstaigoje nustatytą tvarką ir įkainius teikia mokamas paslaugas.

5. kriterijus – „Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.“

Daugumoje įstaigos veiklų – dokumentų apskaitos, archyvo tvarkymo, personalo valdymo, viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo, sutarčių sudarymo, įstaigos lėšomis įsigyto turto valdymo, pacientų tyrimų ir gydymo veiklos, pacientų maitinimo įstaigai suteikti įgaliojimai savarankiškai, nederinant su kitomis valstybės ar savivaldybės įstaigomis, priimti sprendimus, todėl šios veiklos formaliai gali būti priskirtinos prie veiklos sričių atitinkančių šį kriterijų.

Dėl panaudos teise patikėto valdyti turto, Valstybės investicijų fondo, savivaldybės ar LR Sveikatos apsaugos ministerijos lėšomis įsigyto turto valdymo turi būti gauti atitinkamų valstybės ar savivaldybės įstaigų sprendimai, kas sumažina korupcijos pasireiškimo tikimybę šiose srityse. Įstaigos apskaitos politika ir sąskaitų planas taip pat turi būti suderintas su įstaigos steigėju – Šiaulių miesto savivaldybe, todėl korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje srityje sumažėja.

6. kriterijus – „Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.“

Per analizuojamąjį laikotarpį VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras savo veikloje neturėjo sričių, kurios būtų susijusios su įslaptintos informacijos gavimu, naudojimu ir apsauga, o turima bei valdoma informacija nelaikytina valstybės ar tarnybos paslaptimi.

7. kriterijus – „Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.“

Per analizuojamąjį laikotarpį Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba nėra atlikusi korupcijos rizikos analizės (-es) VšĮ Šiaulių reabilitacijos centre.

Įstaigos veiklos sritys, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

1. mokamų ir apmokamų iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas pacientams:
 - pagal įstaigoje nustatytą tvarką įstaigoje dirbantys gydytojai skiria tam tikrą skaičių procedūrų;
 - pagal įstaigoje nustatytą tvarką ir įkainius teikia mokamas paslaugas;
2. nelegalūs mokėjimai teikiant mokamas ir apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientams:
 - ant visų gydytojų specialistų kabinetų durų užklijuotas lipdukas „Geriausia padėka gydytojui – Jūsų šypsena“;
 - interneto svetainėje teikiama informacija apie valstybės lėšomis apmokamų sveikatos priežiūros paslaugų kainas;
3. registratūros vykdomas pacientų išankstinis registravimas ir priėmimas:

- pagal įstaigoje nustatytą registratūros darbo tvarką, įstaigoje dirbančios registratorės pacientus pas gydytojus registruoja eilės tvarka;
4. veikla, susijusi su nedarbingumo pažymėjimo pratęsimu, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu:
- įstaigoje dirbantys gydytojai pacientams dokumentus išduoda pagal įstaigoje nustatytą gydytojų darbo tvarką,
 - įstaigai nesuteikti įgaliojimai išduoti leidimus, licencijas, suteikti nuolaidas, lengvatas ir kitokias papildomas teises ar atsisakyti jas išduoti arba sustabdyti, panaikinti jų galiojimą ar kitaip jas apriboti, taikyti teisės aktuose nustatytas kitas teisinio poveikio priemones, konstatuoti, nagrinėti teisės pažeidimus ir priimti sprendimus dėl teisinės atsakomybės priemonių taikymo;
5. Vidaus administravimo veikla:
- vidaus kontrolė ir vidaus auditas, atliekami įstatymų ir jų pagrindu priimtų teisės aktų nustatyta tvarka;
6. prekių, paslaugų ir darbų viešieji pirkimai:
- medicinos prietaisų pirkimas vykdomas per CVP IS.

Tikėtina, jog skaidresnę aplinką kuria ir tam tikras įstaigos vertybes formuoja ir kitos taikomos priemonės, t. y., įstaigos viduje skelbiama informacija apie atsakomybę už korupcinio pobūdžio nusikalstamas veiklas, skelbiami Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pasitikėjimo telefonai, įstaigos vadovės kreipimasis į pacientus dėl įstaigos pozicijos neoficialių mokėjimų atžvilgiu bei kitos taikomos korupcijos prevencijos priemonės.

IŠVADA:

VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras nei iš pacientų, nei iš kitų institucijų nėra gavęs informacijos apie galimų neoficialių mokėjimų (kyšių) atvejus. Atsižvelgiant į šios problematikos situaciją visoje sveikatos sistemoje bei konkrečios gydymo įstaigos galimybes ją pakeisti, manoma, jog VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras aukščiau aprašytais priemonėmis yra sukūręs efektyvią prevencijos sistemą, todėl korupcijos pasireiškimo tikimybė įstaigos veiklos srityse šiuo metu yra minimali ir valdoma.

VšĮ Šiaulių reabilitacijos centre 2019-04-15 – 2019-05-24 vyko informacinė kampanija „Nekišk kyšio. Padėkok gydytojui“, kurią organizavo Lietuvos Respublikos Sveikatos Apsaugos Ministerija. Be to, atkreiptinas dėmesys, jog Šiaulių miesto savivaldybės tarybos dėl Šiaulių miesto savivaldybei pavaldžių asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kurioms suteiktas skaidrios asmens sveikatos priežiūros įstaigos vardas, 2019-02-07 sąrašo patvirtinimo Nr. T-33, VšĮ Šiaulių reabilitacijos centras buvo priskirtas prie skaidrių asmens sveikatos priežiūros įstaigų sąrašo.

REKOMENDACIJOS:

Skirti nuolatinį dėmesį viešųjų ir privačių interesų valdymui ir kontrolei, darbuotojams priminti apie pareigą deklaruoti. Periodiškai informuoti įstaigos darbuotojus dėl neoficialių mokėjimų.

Įstaigos atstovas korupcijos prevencijos veiklai

Marius Atkočiūnas